

VEIKLOS ATASKAITA 2023

„Transparency International“ Lietuvos skyrius (TILS) yra ne pelno siekianti, nepolitinė, nevyriausybinė organizacija, kurios tikslas – įgyvendinti skaidrumo bei antikoruptionsines iniciatyvas. Savo veiklą Lietuvoje įgyvendiname nuo 2000 m. birželio 6 d.

Šioje metinėje veiklos ataskaitoje detalai pristatome 2023 metais įgyvendintas iniciatyvas bei svarbiausius savo pasiekimus.

Šią ataskaitą sudaro:

I. INFORMACIJA APIE TILS	2
II. VEIKLOS REZULTATŲ ATASKAITA	5
III. GAUTŲ LĖŠŲ ATASKAITA	7
IV. VYKDYTOS INICIATYVOS	9
V. PRIEDAI	222

Padejome:

- Daugiau nei **70 tūkst. žmonių** savarankiškai siekti skaidrumo internetinių įrankių, tokių kaip skaidrumas.lt, manoseimas.lt, stirna.info, manovalstybe.info ir kt., pagalba.
- **46 mokykloms** suburti bent **13 tūkst. savo bendruomenės narių** ir kartu nuspręsti dėl beveik **53 tūkst. eurų** panaudojimo.
- Daugiau nei **5100 moksleivių bei mokytojų** padidinti savo žinias, kaip kokybiškiau įgyvendinti dalyvaujamuosius biudžetus, keturių „Dalyvaujamojo biudžeto dirbtuvių“ metu.

Įtraukėme:

- Daugiau nei **8 tūkst. žmonių** į diskusijas apie sąžiningumo ir skaidrumo iniciatyvas organizuodami bei dalyvaudami įvairiuose renginiuose.
- Įvairius partnerius į diskusijas apie pamatuojamus antikorupcinius pokyčius bent **110 advokataavimo susitikimų** metu.
- Bent **420 atstovų** iš įvairių sektorių į **Pranešėjų apsaugos ir Dalyvaujamojo biudžeto forumus**.

Prisidėjome prie:

- Labiau pamatuotos **korupcijos prevencijos įgyvendinimo, didesnio duomenų atvirumo**.
- Iniciatyvos „Baltoji banga“, Atviros Vyriausybės partnerystės darbo grupės veiklos, Nacionalinio sveikatos susitarimo.
- „Open Spending EU coalition“ ir UNCAC koalicijos veiklos.

Atnaujinome ir atsinaujinome:

Skaidrumas.lt

ManoSeimas.lt

JurgioKepure.lt

Kviečiame apsilankyti!

Sužinojome:

- Nuo 2021 m. sausio iki 2023 m. rugpjūčio lobistai paskelbė **2,5 karto daugiau deklaracijų** (1963) nei asmenys, patyrę lobistinę įtaką (792). Aktyviausiai įtaka buvo daroma dėl LR farmacijos įstatymo.
- Lietuva **neturi dirbtinio intelekto skaidrumo standarto**, kuris padėtų suprasti, kokius algoritminius įrankius ir kokiais tikslais naudoja viešojo sektoriaus institucijos.
- Per pastaruosius penkerius metus **44 iš 60 savivaldybių** Lietuvoje bent kartą įgyvendino dalyvaujamąjį biudžetą. Iš viso tokiu būdu gyventojai jau nusprendė dėl **8 mln. eurų** panaudojimo.
- Siekiant užtikrinti veiksmingą pranešėjų apsaugą, nepakankamai dėmesio skiriama **asmens konfidencialumo užtikrinimui** bei **atvirumo kultūros** organizacijose diegimui.
- 2023 m. pavasario sesijos metu beveik pusė (65) parlamentarų paskelbė **694 susitikimus** su interesų grupėmis ir registruotais lobistais.
- Lietuva – tarp geriausiai informaciją apie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano (angl. RRF) lėšų naudojimą skelbiančių ES šalių – gavo 76 balus iš 100 ir **užėmė trečią vietą** tarp 11 valstybių.
- Per beveik dešimtmetį Lietuvos savivaldybių **bendras skaidrumo lygis išaugo** pusantrą karto (nuo 56 balų iš 100 galimų 2014 m. iki 85 balų 2022 m.).
- Savivaldos rinkimų politinės kampanijos dalyviai didžiausią dėmesį žadėjo skirti **skaidrumo ir atvirumo didinimui** priimant su viešaisiais finansais ir turto valdymu susijusius sprendimus, **visuomenės įtraukimo į sprendimų priėmimą** skatinimui bei **savivaldybės įstaigų** teikiamų paslaugų prieinamumui ir kokybei gerinti.

Subūrėme:

- **323 savanorius ir praktikantus** į TILS alumnų tinklą.
- **110 jaunimo lyderių, akademikų ir ekspertų iš 50 pasaulio šalių** į keturioliktąją pasaulinę „Transparency International“ Skaidrumo mokyklą.

I. INFORMACIJA APIE TILS

Šioje ataskaitos dalyje pristatome TILS organizacinę struktūrą, strateginius veiklos tikslus bei uždavinius.

Jstaigos veiklos tikslai, pobūdis ir veiklos rezultatai per finansinius metus

Viešoji įstaiga „Transparency International“ Lietuvos skyrius (TILS) yra ne pelno siekianti, nepolitinė organizacija, tarptautinės organizacijos „Transparency International“ padalinys, Lietuvoje veikiantis nuo 2000 m. birželio 6 d. Šios organizacijos steigėjas – Atviros Lietuvos fondas.

TILS veiklos tikslas – pilietinių skaidrumo ir antikorupcinių iniciatyvų skatinimas bei organizavimas Lietuvoje.

Pagrindiniais savo prioritetais laikome:

1) gyventojų įtraukimą į antikorupcines bei skaidrumo iniciatyvas ir naujų partnerysčių kūrimą:

- iniciatyvų, skatinančių skaidrumą ir netoleranciją korupcijai, kūrimas;
- visuomenės lyderių ir institucinių partnerių įtraukimas į TILS veiklą;
- asmenų, kovojančių su korupcija, apsauga.

2) standartų kūrimą:

- skaidrumo standartų kūrimas ir skatinimas.

3) tvarų TILS veikimą:

- stipri ir pavyzdį rodanti organizacija;
- tvarus augimas.

Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje – 2023 m. gruodžio 31 d. – TILS komandą sudarė **6 darbuotojai**. Veiklas įgyvendinti padėjo **10 savanorių bei praktikantų**.

Už pagalbą 2023 m. dėkojame šiems TILS praktikantams ir savanoriams: Tėjai Jankaikytei, Lukrecijai Neverovskajai, Deinei Venckūnaitei, Kevin Zupkas, Barborai Sharrock, Ievai Mackutei, Kotrynai Dacytei, Gintarei Burbaitei, Gitai Petrikaitei, Jurgiui Leonavičiui.

DARBUOTOJAI

Per 2023 m. prie TILS veiklos prisidėjo iš viso 10 darbuotojų: Sergejus Muravjovas, Ingrida Kalinauskienė, Ieva Dunčikaitė, Deimantė Žemgulytė, Aistė Rinkevičiūtė, Edita Semionovaitė, Gabija Žukauskaitė, Libertas Aleksandravičius, Diana Uckutė ir Skirmantas Bikelis.

Daugiau informacijos apie TILS komandą galite rasti [čia](#).

*Akimirka iš 2023 m. lapkričio 14 d. diskusijos
„Dirbtinis intelektas viešajame sektoriuje Lietuvoje: kiek apie tai žinome?“*

DALININKAI IR TARYBOS NARIAI 2023 M.

TILS dalininkai: Aurimas Perednis, Sergejus Muravjovas, Rūta Žiliukaitė ir Ingrida Kalinauskienė.

TILS tarybos nariai: Arūnė Matelytė, Džina Donauskaitė, Eimantas Vytuvis, Karolis Granickas, Kristina Norvainytė. Daugiau informacijos galite rasti [čia](#).

	Dalininkas	Įnašo data	Įnašo suma
1.	Aurimas Perednis	2014-01-28	100 LTL / 28,96 EUR
		2018-06-07	21,04 EUR
2.	Sergejus Muravjovas	2014-01-27	100 LTL / 28,96 EUR
		2018-06-01	21,04 EUR
3.	Rūta Žiliukaitė	2018-04-30	50 EUR
4.	Ingrida Kalinauskienė	2021-12-23	50 EUR
Viso:			200 EUR

II. VEIKLOS REZULTATŲ ATASKAITA

Eil. nr.	Straipsniai	Ataskaitinio laikotarpio	Praėjusio ataskaitinio laikotarpio
I.	PAJAMOS	298278	286491
1.	Pardavimo pajamos	82852	45594
2.	Finansavimo pajamos	214882	234267
3.	Kitos pajamos	544	6630
II.	SĄNAUDOS	357356	298814
1.	Prekių, suteiktų paslaugų savikaina ir kitos pardavimo sąnaudos	65542	42195
2.	Veiklos sąnaudos	288676	254352
3.	Kitos sąnaudos	3138	2267
III.	VEIKLOS REZULTATAS PRIEŠ APMOKESTINIMĄ	(59078)	(12323)
IV.	PELNO MOKESTIS		
V.	GRYNASIS VEIKLOS REZULTATAS	(59078)	(12323)

*Nurodytos sumos atitinka organizacijos finansinę atskaitomybę ataskaitos parengimo ir pridavimo Juridinių asmenų registrui dieną.

Istaigos įsigytas ir perleistas ilgalaikis turtas per finansinius metus:

2023 m. TILS ilgalaikio materialaus turto neįsigijo ir neperleido.

Istaigos sąnaudos per finansinius metus, iš jų – išlaidos darbo užmokesčiui:

Sąnaudos		Suma, EUR
1.	Darbo užmokestis	187 873
2.	Ilgalaikio turto nusidėvėjimas	1 446
3.	Programų ir projektų vykdymo, renginių išlaidos	62 224
4.	Komandiruočių ir kelionių išlaidos	37 672
5.	Kitos sąnaudos	68 141
Viso:		357 356

Ištaigos sąnaudos valdymo išlaidoms ne iš projektinių lėšų:

Sąnaudos		Suma, EUR
1.	Darbo užmokestis	38 433
2.	Kitos sąnaudos	104 042
Viso:		142 475

Duomenys apie viešosios įstaigos vadovą, įstaigos išlaidos vadovo darbo užmokesčiui ir kitoms viešosios įstaigos vadovo išmokoms

VšĮ „Transparency International“ Lietuvos skyrius direktorei Ingridai Kalinauskienei buvo išmokėta – 45 915 EUR.

Įstaigos išlaidos kolegialių organų kiekvieno nario darbo užmokesčiui ir kitoms įstaigos kolegialių organų narių išmokoms

Tokių išmokų 2023 metais nebuvo.

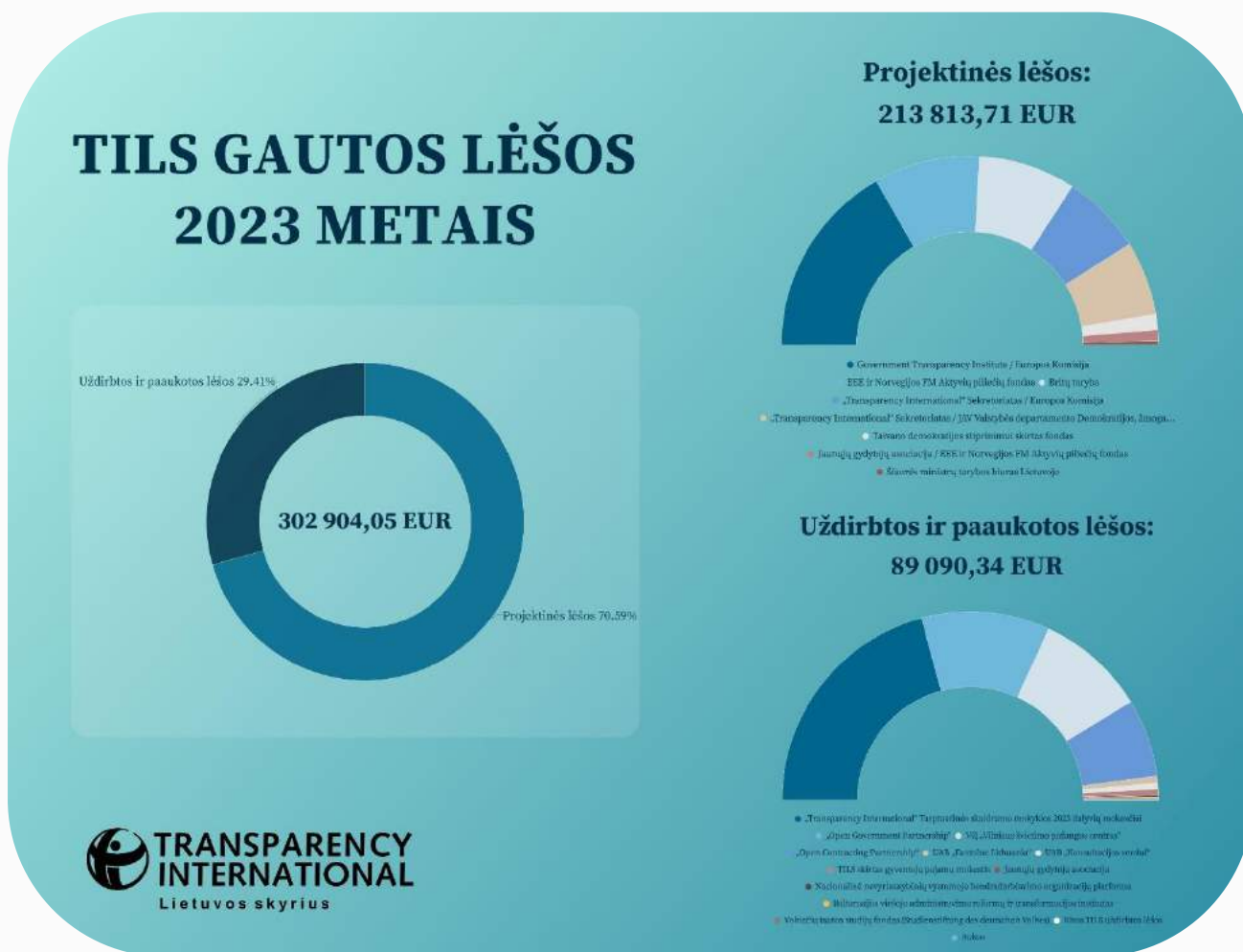
Įstaigos išlaidos išmokoms su viešosios įstaigos dalininku susijusiems asmenims

Tokių išmokų 2023 metais nebuvo.

III. GAUTŲ LĖŠŲ ATASKAITA

Šioje ataskaitos dalyje pateikiame detalų per 2023 m. gautų įplaukų sąrašą.

Daugiau informacijos apie TILS ankstesniais metais gautas lėšas galite rasti [čia](#) (skiltyje „Finansavimas“). Prieduose (ataskaitos pabaigoje) pateikiama informacija apie projektines įplaukas ir TILS lėšų pokytį.

2023 m. TILS įplaukos sudarė 302 904,05 eurų, iš kurių beveik trečdalis – TILS uždirbtos ir paaukotos lėšos.

2023 M. SAUSIO 1 D. – GRUODŽIO 31 D. GAUTOS LĖŠOS:

	Įplaukos, EUR	Procentinė dalis
PROJEKTINĖS LĖŠOS		
Government Transparency Institute / Europos Komisija	71,588.58	23.63%
EEE ir Norvegijos FM Aktyvių piliečių fondas	38,753.24	12.79%
Britų taryba	35,686.00	11.78%
„Transparency International“ Sekretoriatas / Europos Komisija	29,478.42	9.73%
„Transparency International“ Sekretoriatas / JAV Valstybės departamento Demokratijos, žmogaus teisių ir darbo biuras	27,092.25	8.94%
Taivano demokratijos stiprinimui skirtas fondas	5,877.22	1.94%
Jaunųjų gydytojų asociacija / EEE ir Norvegijos FM Aktyvių piliečių fondas	3,838.00	1.27%
Šiaurės ministrų tarybos biuras Lietuvoje	1,500.00	0.50%
Viso projektinių lėšų:	213,813.71	70.59%
NEPROJEKTINĖS (UŽDIRBTOS IR PAAUKOTOS) LĖŠOS		
„Transparency International“ Tarptautinės skaidrumo mokyklos 2023 dalyvių mokesčiai	37,125.75	12.26%
„Open Government Partnership“	19,632.18	6.48%
VšĮ „Vilniaus švietimo pažangos centras“	16,800.00	5.55%
„Open Contracting Partnership“	11,910.41	3.93%
UAB „Eastnine Lithuania“	1,000.00	0.33%
UAB „Konsultacijos verslui“	1,000.00	0.33%
TILS skirtas gyventojų pajamų mokestis	769.18	0.25%
Jaunųjų gydytojų asociacija	200.00	0.07%
Nacionalinė nevyriausybinė vystomojo bendradarbiavimo organizacijų platforma	200.00	0.07%
Baltarusijos viešojo administravimo reformų ir transformacijos institutas	170.00	0.06%
Vokiečių tautos studijų fondas (Studienstiftung des deutschen Volkes)	150.00	0.05%
Kitos TILS uždirbtos lėšos	129.82	0.04%
Aukos	3.00	0.00%
Viso neprojektinių lėšų:	89,090.34	29.41%
Viso gauta lėšų:	302,904.05	

IV. VYKDYTOS INICIATYVOS

2023 metais TILS įgyvendino 12 iniciatyvų: „Skaidresnė savivalda 2.0“, „Jaunimo sąžiningumo iniciatyvos“, „Viešųjų finansų skaidrumas“, „Piliečių biudžetai“, „Valstybės institucijų antikorupcinių gebėjimų stiprinimas“ „COVID-19 paramos skaidrumas“, „Politikos skaidrumas“, „Dvišalių mainų iniciatyva“, „PVO priegios prie viešųjų duomenų stiprinimas“, Pasaulinė „Transparency International“ Skaidrumo mokykla, „Transparency Fellowship“ programa, „Algoritmų skaidrumas“.

Šioje ataskaitos dalyje pristatome visas iniciatyvas – jų trukmę, įgyvendinimui skirtą biudžetą, finansavimo šaltinius, aprašymus bei pagrindines išdavas 2023 metais (iniciatyvų eiliškumas pateikiamas pagal biudžeto dydį).

SKAIDRESNĖ SAVIVALDA 2.0

Iniciatyvos trukmė: 2020 m. rugsėjis – 2023 m. gegužė

Bendras biudžetas: 166 500 EUR

Finansavimo šaltinis: EEE ir Norvegijos FM Aktyvių piliečių fondas, TILS (10 proc. kofinansavimas)

Šios iniciatyvos tikslas – didesnis savivaldos politikų, viešojo valdymo institucijų ir kitų regionuose veikiančių organizacijų skaidrumas ir atskaitingumas bei geresnis vietos bendruomenių atstovų įtraukimas į sprendimų priėmimą.

Iniciatyvą TILS įgyvendina kartu su partneriais: 10 partnerių-mokyklų, Kauno technologijos universiteto Socialinių, humanitarinių mokslų ir menų fakultetu, LCC tarptautiniu universitetu, Jaunųjų gydytojų asociacija ir „Citizens Foundation Iceland“.

2023 m. TILS kartu su Generaline prokuratūra surengė ketvirtąjį [Pranešėjų apsaugos forumą](#), kuriame dalyvavo daugiau nei 280 įvairių viešojo sektoriaus institucijų atstovų. Forumo metu pristatyta ir TILS atlikta kokybinė studija apie pranešėjų apsaugą Lietuvoje. Atlikus 16 kokybinių, pusiau struktūruotų interviu su šios srities ekspertais paaiškėjo, jog šiuo metu pagrindiniai iššūkiai, susiję su pranešėjų apsauga Lietuvoje – nepakankamas konfidencialumo užtikrinimas, silpna apsauga nuo neigiamo poveikio, organizacinės kultūros, skatinančios pranešti bei kalbėtis, trūkumas.

Taip pat, TILS atnaujino svetainę manovalstybe.info. TILS peržiūrėjo viešai prieinamus šaltinius, siekdamas suprasti, kas vadovavo savivaldybių įmonėms. Sugretinus šią informaciją su rinkimų duomenimis, paaiškėjo, jog beveik pusė savivaldybių įmonių vadovų 2022 m. buvo susiję su politinėmis partijomis ir susivienijimais.

2023 m. TILS taip pat atliko [savivaldybių skaidrumo vertinimą](#). Savivaldybės surinko 85 balus iš 100, lyginant su 69 balais 2018 metais bei 56 balais 2014 m. Savivaldybės pradėjo skelbti daugiau informacijos apie savo darbuotojus, savivaldybių politikų ir administracijų vadovų interesus. Beveik visos savivaldybės (57 iš 60) skelbė apie galimybes gyventojams dalyvauti sprendimų priėmimo.

Pagrindinės įžvalgos iš savivaldybių skaidrumo vertinimo. Daugiau - [čia](#).

JAUNIMO SAŽININGUMO INICIATYVOS

Iniciatyvos trukmė: 2022 m. birželis – 2024 m. birželis

Bendras biudžetas: 102 018,23 EUR

Finansavimo šaltiniai: Britų taryba, „EDU Vilnius“, Šiaurės ministrų biuras Lietuvoje, EEE ir Norvegijos FM Aktyvių piliečių fondas, TILS (kofinansavimas)

Šios iniciatyvos tikslas – paskatinti Lietuvos mokyklų lyderius įgyvendinti dalyvaujamojo biudžetą savo aplinkoje kartu sprendžiant apie dalį savo mokyklos lėšų panaudojimo, taip dar geriau įtraukiant bendruomenę į sprendimų priėmimo procesus.

2023 m. TILS padėjo 46 Lietuvos mokyklų bendruomenėms įgyvendinti dalyvaujamojo biudžeto iniciatyvas, kurių metu moksleiviai sprendė, kaip panaudoti nuo 200 iki 3 500 eurų.

Į šią iniciatyvą įsitraukė: Avižienių, Gargždų „Vaivorykštės“, Kalvelių „Aušros“, Prienujų „Žiburio“, Švenčionių r. Pabradės „Ryto“, Vilniaus Ozo, Vilniaus Pilaitės, Vilniaus Radvilų, Vilniaus Salininkų, Vilniaus Simono Daukanto, Vilniaus Simono Konarskio, Vilniaus Vytauto Didžiojo, Vilniaus Vladislavo Sirokomlės, Vilniaus šv. Kristoforo, Vilniaus Žemynos, Vilniaus r. Bezdonių Julijaus Slovackio, Vilniaus r. Nemenčinės Gedimino

gimnazijos, Kauno Žaliakalnio, Prienų „Revuonos“, Šiaulių „Rasos“, Vilniaus Antakalnio, Vilniaus Baltupių, Vilniaus Barboros Radvilaitės, Vilniaus Emilijos Pliaterytės, Vilniaus Gabijos, Vilniaus Jono Basanavičiaus, Vilniaus Maironio, Vilniaus Petro Vileišio, Vilniaus „Ryto“, Vilniaus „Sietuvos“, Vilniaus Simono Stanevičiaus, Vilniaus Vydūno, Vilniaus šv. Kristoforo, Vilniaus Taikos, Vilniaus r. Šumsko progimnazijos, Kauno Valdorfo, Vilniaus karaliaus Mindaugo, Vilniaus Lazdynų, Vilniaus Naujamiesčio, Vilniaus „Saulėtekio“ ir Vytauto Didžiojo universiteto klasikinio ugdymo mokyklos, Vilniaus Prano Mašioto, Vilniaus Šeškinės ir Vilniaus „Žiburio“ pradinės mokyklos, VGTU inžinerijos licėjus bei Vilniaus Volungės darželis-mokykla.

Siekiant geriau įtraukti moksleivius į sprendimų priėmimą mokyklose ir didinti jų pilietinį raštingumą, iniciatyvos metu moksleiviai diskutavo apie mokyklos poreikius, sužinojo, kaip priimami finansiniai sprendimai mokyklose, miestuose, teikė pasiūlymus bei balsavo, kaip išleisti dalį mokyklos biudžeto.

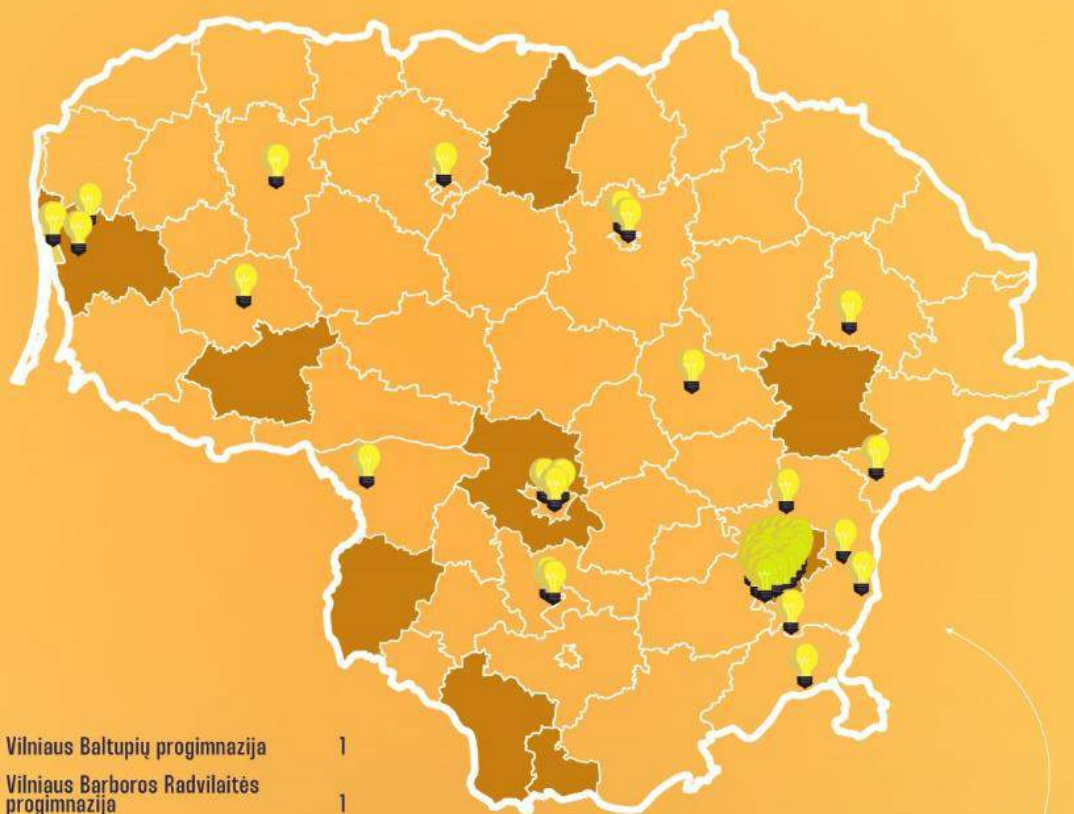
TILS taip pat įgyvendino Dalyvaujamojo biudžeto dirbtuves 2023, kurių metu daugiau nei 5 100 moksleivių iš daugiau nei 40 mokyklų įgijo daugiau žinių finansinio raštingumo, sukčių atpažinimo, viešojo kalbėjimo bei kūrybiško erdvių atnaujinimo temomis.

Daugiau informacijos apie dalyvujamąjį biudžetą mokyklose: www.transparency.lt/tema/dalyvujamasis-biudzetas/.

DALYVAUJAMASIS BIUDŽETAS LIETUVOS MOKYKLOSE

Nuo 2019 m. padėjome **62** mokyklų bendruomenėms jau **98** kartus nuspręsti, kaip panaudoti dalį mokyklos biudžeto lėšų

Vilniaus Simono Konarskio gimnazija	5
Gargždų „Vaivorykštės“ gimnazija	4
Prienų „Žiburio“ gimnazija	4
Vilniaus r. Kalvelių „Aušros“ gimnazija	4
Eitminiškių gimnazija	3
Vilniaus Antakalnio progimnazija	3
Vilniaus Vladislavo Sirokomlės gimnazija	3
Kauno Žaliakalnio progimnazija	2
Šakių „Žiburio“ gimnazija	2
Šiaulių „Rasos“ progimnazija	2
Šilalės Simono Gaudėšiaus gimnazija	2
Švenčionių r. Pabradės „Ryto“ gimnazija	2
Ukmergės senamiesčio progimnazija	2
Vilniaus Gabijos progimnazija	2
Vilniaus Gedimino technikos universiteto inžinerijos licejus	2
Vilniaus Lazdynų mokykla	2
Vilniaus Maironio progimnazija	2
Vilniaus Ozo gimnazija	2
Vilniaus Pilaitės gimnazija	2
Vilniaus Radvilų gimnazija	2
Vilniaus „Ryto“ progimnazija	2
Vilniaus Salininkų gimnazija	2
Vilniaus „Sietuvos“ progimnazija	2
Vilniaus šv. Kristoforo progimnazija	2
Šalčininkų r. Jašiūnų „Aušros“ gimnazija	1
Kauno Valdorfo mokykla	1
Klaipėdos Gedminų progimnazija	1
Klaipėdos r. Veiviržėnų Jurgio Šaulio gimnazija	1
Panevėžio r. Pajstrio Juozo Zikaro gimnazija	1
Panevėžio „Vyturio“ progimnazija	1
Prienų „Revuonos“ pagrindinė mokykla	1
Šalčininkų Jano Sniadeckio gimnazija	1
Telšių „Ateities“ progimnazija	1
Utenos Adolfo Šapokos gimnazija	1
Vilniaus Aleksandro Puškino gimnazija	1

Vilniaus Baltupių progimnazija	1
Vilniaus Barbaros Radvilaitės progimnazija	1
Vilniaus Emilijos Pliaterytės progimnazija	1
Vilniaus Jono Basanavičiaus progimnazija	1
Vilniaus karaliaus Mindaugo mokykla	1
Vilniaus Naujamiesčio mokykla	1
Vilniaus Petro Vileišio progimnazija	1
Vilniaus Prano Mašiotė pradinė mokykla	1
Vilniaus r. Avižienių gimnazija	1
Vilniaus r. Bezdonių Julijaus Slovackio gimnazija	1
Vilniaus r. Mickūnų gimnazija	1
Vilniaus r. Nemenčinės Gedimino gimnazija	1
Vilniaus r. Šumsko pagrindinė mokykla	1
Vilniaus „Saulėtekio“ mokykla-daugiafunkcis centras	1
Vilniaus Simono Daukanto gimnazija	1
Vilniaus Simono Stanevičiaus progimnazija	1
Vilniaus Sofijos Kovalevskajos gimnazija	1
Vilniaus Šeškinės pradinė mokykla	1
Vilniaus šv. Jono Pauliaus II gimnazija	1
Vilniaus šv. Kristoforo gimnazija	1
Vilniaus Taikos progimnazija	1
Vilniaus Vydūno progimnazija	1
Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazija	1
Vilniaus Volungės darželis-mokykla	1
Vilniaus Žemynos gimnazija	1
Vilniaus „Žiburio“ pradinė mokykla	1
Vytauto Didžiojo universiteto klasikinio ugdymo mokykla	1

10 SAVIVALDYBIŲ DALYVAUJAMUSIUS BIUDŽETUS RENGIĄ ARBA ŠIAIS MOKSLO METAIS PLANUOJA RENGTI MOKYKLOSE.

Remiantis savivaldybių pateikta informacija į „Transparency International“ Lietuvos skyriaus 2023 m. rugpjūčio mėn. užklausą.

VIEŠŪJŲ FINANSŲ SKAIDRUMAS

Iniciatyvos trukmė: 2023 m. gegužė – 2025 m. gegužė

Biudžetas: 89 485,73 EUR

Finansavimo šaltinis:

Europos Komisija (per „Government Transparency Institute“), TILS (10 proc. kofinansavimas)

Šios iniciatyvos tikslas – skatinti sąžiningą, atvirą ir efektyvų viešųjų lėšų naudojimą, didžiausią dėmesį skiriant antikorupcinių rizikų viešuosiuose pirkimuose mažinimui. Ši iniciatyva sujungia duomenimis grįstą viešųjų pirkimų rizikos vertinimą ir įgyvendinamų sutarčių stebėseną siekiant skatinti pilietinės visuomenės ir viešojo sektoriaus institucijų bendradarbiavimą, taip prisidedant prie efektyvesnės viešųjų pirkimų stebėsenos ir kontrolės.

2023 m. TILS pradėjo paruošiamąsias iniciatyvos įgyvendinimo veiklas, kartu su partneriais iš Ispanijos (Katalonijos) „Colpis“, Vengrijos „Government Transparency Institute“, Italijos „Monithon“ ir Rumunijos „SAR“ ruošė viešųjų pirkimų įgyvendinimo stebėsenos ataskaitos formą, gyventojų įtraukimo strategiją.

Šios iniciatyvos metu gyventojai turės galimybę savarankiškai stebėti viešųjų pirkimų įgyvendinimą, taip įsitraukdami į viešųjų finansų skaidrumo didinimą bei ugdydami viešųjų pirkimų rizikų vertinimo kompetencijas.

PILIEČIŲ BIUDŽETAI

Iniciatyvos trukmė: 2022 m. gegužė – 2024 m. vasaris

Bendras biudžetas: 83 256 EUR

Finansavimo šaltinis: EEE ir Norvegijos FM Aktyvių piliečių fondas, TILS (10 proc. kofinansavimas)

Iniciatyvos tikslas – stiprinti piliečių dalyvavimą ir įtraukimą į sprendimų priėmimą bei konsultacijas su vietos lygmens viešojo valdymo institucijomis per dalyvaujamojo biudžeto iniciatyvas savivaldybėse.

Iniciatyvą TILS įgyvendina kartu su partneriais: 6 savivaldybėmis, „Citizens Foundation“, GovTech laboratorija, Kauno technologijos universiteto Socialinių, humanitarinių mokslų ir menų fakultetu ir LCC tarptautiniu universitetu.

2023 m. TILS atliko bei pristatė ketvirtąjį dalyvaujamojo biudžeto Lietuvos savivaldybėse [apžvalgą](#). Atlikta apžvalga parodė, jog per pastaruosius penkerius metus 44 iš 60 savivaldybių Lietuvoje bent kartą įgyvendino dalyvaujamojo biudžetą. Iš viso tokiu būdu gyventojai jau nusprendė dėl 8 mln. eurų panaudojimo. Vien per praėjusius metus daugiau nei 106 tūkst. gyventojų 37 savivaldybėse balsuodami išsirinko 158 projektus, susijusius su savivaldybių infrastruktūros, gyvenamosios aplinkos gerinimu.

TILS bendradarbiaudamas su Lietuvos savivaldybių asociacija, LR vidaus reikalų ministerija, Britų Taryba Lietuvoje ir LR Švietimo, mokslo ir sporto ministerija surengė jau šeštąjį [Dalyvaujamojo biudžeto forumą](#). Forumo tikslas – pasidalinti geraisiais pavyzdžiais, pamokomis bei telkti šiomis temomis besidominčių

profesionalų bendruomenę. Forumo metu savo įžvalgomis pasidalino atstovai iš Kauno, Molėtų, Tauragės rajonų savivaldybių, Vilniaus miesto savivaldybės Rasų bei Karoliniškių seniūnijų, organizacijos „Open Source Politics“, GovTech laboratorijos, SJ „Vilniaus plano“, Vilniaus rajono Bezdonių Julijaus Slovackio gimnazijos, Vilniaus „Ryto“ bei Maironio progimnazijų.

VALSTYBĖS INSTITUCIJŲ ANTIKORUPCINIŲ GEBĖJIMŲ STIPRINIMAS

Iniciatyvos trukmė: 2023 m. lapkritis – 2025 m. lapkritis

Biudžetas: 85 632,10 EUR

Finansavimo šaltinis: Europos Komisija (per „Transparency International“ Sekretoriatą), TILS (10 proc. kofinansavimas)

Šios iniciatyvos tikslas – gerinti turimų duomenų kokybę ir panaudojamumą, stiprinti valdžios institucijų gebėjimus nustatyti, tirti ir efektyviai užkirsti kelią tarptautinei korupcijai ir kitiems finansiniams nusikaltimams, juos tinkamai ir laiku nustatyti, stiprinti kompetentingų institucijų bendradarbiavimą.

TILS šią iniciatyvą įgyvendina kartu su „Transparency International“ Sekretoriatu ir Europos Sąjungos biuru bei skyriais Airijoje, Ispanijoje, Italijoje, Latvijoje, Portugalijoje, Prancūzijoje, Slovėnijoje ir Vokietijoje.

2023 m. TILS pradėjo paruošiamąsias iniciatyvos įgyvendinimo veiklas, atliko antrinių duomenų – anksčiau atliktų tyrimų, gautų duomenų – analizę, vykdė advokacijos veiklas, skirtas duomenų prieinamumo ir kokybės stiprinimui.

COVID-19 PARAMOS SKAIDRUMAS

Iniciatyvos trukmė: 2021 m. birželis – 2023 m. balandis

Biudžetas: 52 570,17 EUR

Finansavimo šaltinis: „Transparency International“ Sekretoriatas

Iniciatyvos tikslas – geriau suprasti, kaip leidžiami pinigai, skirti kovai su COVID-19 ir atsigavimui po pandemijos, bei skatinti sąžiningą, atvirą ir efektyvų viešųjų pirkimų įgyvendinimą.

2023 m. TILS kartu su organizacija „Open Spending EU Coalition“ (OSEUC) paskelbė vertinimą apie tai, kaip 11 Europos Sąjungos (ES) šalių viešina informaciją apie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano (angl. RRF) lėšų naudojimą. Iš viso Europos Sąjunga pandemijos ekonominiam ir socialiniam poveikiui sušvelninti ES šalims skiria iki 672,5 mlrd. eurų, iš kurių Lietuvai numatyta 2,225 mlrd. eurų dotacijoms ir iki 3 mlrd. eurų paskoloms.

Tyrimas sudarytas iš dviejų dalių. Pirmoje tyrimo dalyje buvo vertinama, kiek informacijos šalys atskleidžia apie RRF lėšų panaudojimą. Antroje dalyje – kiek patogiai pateikiami duomenys.

Lietuva pateko tarp geriausiai informaciją apie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo lėšų naudojimą skelbiančių Europos Sąjungos šalių – gavo 76 balus iš 100 ir užėmė trečią vietą tarp 11 valstybių. Daugiau: www.transparency.lt/2023-rrf. TILS kartu su OSEUC taip pat paskelbė interaktyvų įrankį, skirtą likusioms ES šalims įsivertinti informacijos apie šių lėšų panaudojimą skaidrumą: www.transparency.lt/rrf.

POLITIKOS SKAIDRUMAS

Iniciatyvos trukmė: 2022 m. sausis – 2023 m. gruodis

Bendras biudžetas: 45 747,85 EUR

Finansavimo šaltiniai: Europos Komisija (per „Transparency International“ Sekretoriatą), TILS (10 proc. kofinansavimas)

Šios iniciatyvos tikslas – skatinti skaidrumą ir atvirumą politikoje, mažinti galimas korupcijos apraiškas sukuriant interaktyvią duomenų bazę, kuria galėtų nemokamai naudotis žurnalistai, rinkėjai bei kiti suinteresuoti asmenys. Taip pat reguliariai (kas pusmetį) atlikti Seimo narių susitikimų su interesų grupėmis ir registruotais lobistais apžvalgą.

TILS, siekdamas skatinti skaidresnį ir atviresnį sprendimų priėmimą Lietuvoje, atnaujino www.manoseimas.lt interaktyvų įrankį, kuriame galima greitai ir paprastai sužinoti, kaip Seimo nariai skelbia savo darbotvarkes ir praneša apie susitikimus su įvairių interesų grupių atstovais, dalyvavimą renginiuose, susitikimus su kitais politikais.

2023 m. TILS įrankį papildė duomenimis apie Seimo narių susitikimus 2022 m. rudens ir 2023 m. pavasario sesijų metu. TILS atlikta analizė parodė, jog Seimo 2022 m. rudens sesija buvo aktyviausia nuo kadencijos pradžios. Jos metu pusė (69) parlamentarų paskelbė 739 susitikimus su interesų grupėmis ir registruotais lobistais. 2023 m. pavasario sesijos metu beveik pusė (65) parlamentarų paskelbė 694 susitikimus su interesų grupėmis ir registruotais lobistais. Daugiau [čia](#) ir [čia](#).

2023 m. TILS surengė diskusiją „Politikos skaidrumas: kaip užtikrinti atvirą sprendimų priėmimą?“, kurios metu buvo siekiama nuspręsti, ar politika ir sprendimų priėmimas Lietuvoje tapo skaidresni ir atviresni. Taip pat aptarti, su kokiais iššūkiais susiduriama, bei susitarti, kokius tikslus galime kelti siekdami įgyvendinti įtraukią ir atvirą teisėkūrą. Renginį globojo Seimo Pirmininkė Viktorija Čmilytė-Nielsen. Renginio įrašas: www.youtube.com/watch?v=zMY8hVF81Y.

Diskusijos metu TILS taip pat pristatė atliktą lobistinės veiklos duomenų analizę, kuri parodė, kad nuo 2021 m. sausio iki 2023 m. rugpjūčio lobistai paskelbė 2,5 karto daugiau deklaracijų (1963) nei asmenys, patyrę lobistinę įtaką (792). Aktyviausiai įtaka buvo daroma dėl LR farmacijos įstatymo. Trumpa rezultatų apžvalga kitame puslapyje, daugiau informacijos: www.transparency.lt/lobistine-veikla-2023.

2023 m. TILS taip pat atlikto politinių partijų ir politinių komitetų apklausą apie jų keliamus antikorupcinius tikslus ir prioritetus savivaldos rinkimų politinės kampanijos metu. Į TILS pateiktą klausimyną vasario 13–22 d. atsakė 33 iš 48 savivaldos rinkimuose dalyvaujančių politinių partijų ir politinių komitetų. Jie kaip labiausiai

paplitusias, su korupcija susijusias situacijas Lietuvos savivaldybėse įvardijo nepotizmą (30 iš 33), politinių partijų protegavimą (28 iš 33) ir neteisėtą įtakos darymą (25 iš 33). Rinkimų dalyviai didžiausią dėmesį žadėjo skirti skaidrumo ir atvirumo didinimui priimant su viešaisiais finansais ir turto valdymu susijusius sprendimus, visuomenės įtraukimo į sprendimų priėmimą skatinimui bei savivaldybės įstaigų teikiamų paslaugų prieinamumui ir kokybei gerinti. Trumpa rezultatų apžvalga pateikiama žemiau, daugiau informacijos [čia](#).

RINKIMINIAI ANTI KORUPCINIŲ PAŽADAI:

KĄ SAKO POLITINĖS PARTIJOS IR KOMITETAI?

1 Korupcinės rizikos ir antikorupciniai tikslai: kaip diena ir naktis?

PRIORITETAI:

1. SKAIDRUMO IR ATVIRUMO DIDINIMAS PRIIMANT SU VIEŠAISIAIS FINANSAIS IR TURTO VALDYMU SUSIJUSIUS SPRENDIMUS
2. VISUOMENĖS ĮSITRAUKIMO Į SPRENDIMŲ PRIĖMIMĄ IR STEBĖSENĄ SKATINIMAS
3. SAVIVALDYBĖS ĮSTAIGŲ TEIKIAMŲ PASLAUGŲ PRIEINAMUMO IR KOKYBĖS GERINIMAS

Trūksta konkrečių ir pamatuojamų rodiklių, kaip partijos ir komitetai matuos įgyvendintų tikslų sėkmę.

Pasak kandidatų, labiausiai paplitusios korupcinės situacijos savivaldybėse: **NEPOTIZMAS, POLITINIŲ PARTIJŲ PROTEGAVIMAS** ir **NETEISĖTAS ĮTAKOS DARYMAS**.

2 Kandidatai įsipareigoja:

✓	skelbti savivaldybės metinius biudžetus ir finansines ataskaitas atviru duomenų formatu	29 iš 33 partijų ir komitetų
✓	viešinti gyventojų įtraukimo veiklų metu gautus gyventojų pasiūlymus ir sprendimus dėl jų	29 iš 33 partijų ir komitetų
✓	bent kartą per ateinančią kadenciją įgyvendinti dalyvaujамąjį biudžetą	27 iš 33 partijų ir komitetų
✓	viešai skelbti, kokius asmenis ir kodėl savivaldybė skyrė į konkrečių savivaldybės valdomų įmonių valdybas	26 iš 33 partijų ir komitetų
✓	skelbti ilgalaikes darbotvarkes, nurodant su kokiomis interesų grupėmis susitinka savivaldybių vadovai	24 iš 33 partijų ir komitetų

3 Kas ketvirtas nurodytas pastarųjų metų gerasis skaidrumo pavyzdys savivaldybėse – DALYVAUJAMASIS BIUDŽETAS.

Vasario 13-22 d. TILS klausimyną užpildė 33 iš 48 savivaldos rinkimuose dalyvaujančių politinių partijų ir politinių komitetų.

TRANSPARENCY
INTERNATIONAL
Lietuvos skyrius
skaidrumas.lt

Finansuojama iš Europos Sąjungos
vėsaus saugumo fondo – policijos.

Sprendimų priėmimo skaidrumas: ką žinome apie lobistinę veiklą Lietuvoje?

TRANSPARENCY INTERNATIONAL
Lietuvos skyrius

2023 m.

2. BEVEIK 200 SPRENDIMŲ PRIĖMĖJŲ DEKLARAVO PATIRTĄ LOBISTINĘ ĮTAKĄ

174 politikai ir valstybės tarnautojai paskelbė 792 deklaracijas apie patirtą lobistinę įtaką.

Aktyviausiai patirtą įtaką deklaravo:

IEVA VALEŠKAITĖ, Ekonomikos ir inovacijų viceministrė	48	DEKLARACIJOS
LUKAS SAVICKAS, Seimo narys	33	DEKLARACIJOS
KĘŠTUTIS NAVICKAS, Žemės ūkio ministras, Seimo narys	32	DEKLARACIJOS
SIMONAS GENTVILAS, Aplinkos ministras, Seimo narys	28	DEKLARACIJOS
ANDRIUS BAGDONAS, Seimo narys	25	DEKLARACIJOS

Bendrai, daugiausiai patirtą lobistinę įtaką deklaravo Seimo nariai/-ės, viceministrai/-ės, ministrai/-ės.

3. LOBISTAI APIE ĮTAKOS DARYMĄ PRANEŠA DAŽNAU NEI POLITIKAI IR VALSTYBĖS TARNAUTOJAI

Lobistai paskelbė pustrėčio karto daugiau deklaracijų nei asmenys, patyrę lobistinę įtaką (1963, lyginant su 792 deklaracijomis). 3 iš 5 registruotų lobistų nėra paskelbę nė vienos skaidrumo deklaracijos.

1963 DEKLARACIJOS
792 DEKLARACIJOS

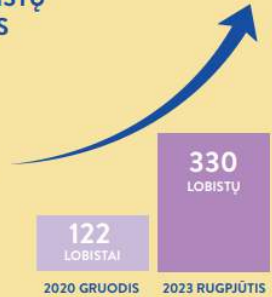

2021 m. sausio 1 d. įsigaliojo naujos redakcijos LR lobistinės veiklos įstatymas, kurio vienas pagrindinių pokyčių – lobistinę veiklą turi deklaruoti abi pusės: tiek lobistai, tiek politikai ar valstybės tarnautojai, kurie gauna siūlymus dėl konkretaus teisės akto. Peržiūrėjome, kaip lobistai ir asmenys, patyrę lobistinę įtaką, apie tai pranešė per pastaruosius pustrėčių metų.

KĄ PAMATĖME?

1. DIDĖJA REGISTRUOTŲ LOBISTŲ SKAIČIUS IR JŲ AKTYVUMAS

Įsigaliojus atnaujintam LR lobistinės veiklos įstatymui, lobistai pateikė keturis kartus daugiau skaidrumo deklaracijų nei per ankstesnį įstatymo galiojimo laikotarpį (atitinkamai 1963 ir 509). Registruotų lobistų skaičius išaugo beveik 3 kartus (nuo 122 lobistų 2020 m. gruodį iki 330 lobistų 2023 m. rugpjūtį).

Aktyviausiai savo skaidrumo deklaracijas skelbė šie lobistai:

LIETUVOS VERSLO KONFEDERACIJA	265	DEKLARACIJOS
LIETUVOS PRAMONININKŲ KONFEDERACIJA	115	DEKLARACIJŲ
VYTENIS BUTKEVIČIUS	83	DEKLARACIJOS
KRISTINA NEMANIŪTĖ-GAGĖ	74	DEKLARACIJOS
ARNAS NEVERAUSKAS	66	DEKLARACIJOS
ASOCIACIJA „INVESTORS' FORUM“	66	DEKLARACIJOS

4. AKTYVIAUSIAI ĮTAKA DARYTA DĖL LR FARMACIJOS ĮSTATYMO

Bendrai, daugiausiai lobistinę įtaką (tiek iš ją patyrusių, tiek iš ją vykdžiusių) deklaruojama dėl teisės aktų, susijusių su farmacijos, prekybos turgavietėse, loterijų, elektroninių ryšių bei tabako ir tabako gaminių reguliavimu.

5. DAŽNIAUSIAI NURODOMI NAUDOS GAVĖJAI – ASOCIACIJŲ NARIAI

Lobistų skaidrumo deklaracijose dažniausiai nurodomi lobistinės veiklos naudos gavėjai:

LIETUVOS VERSLO KONFEDERACIJOS NARIAI	179	KARTUS
LIETUVOS PRAMONININKŲ KONFEDERACIJOS NARIAI	107	KARTUS
ASOCIACIJA „LIETUVOS PREKYVIETĖS IR TURGAVIETĖS“	83	KARTUS
LIETUVOS VAISTINIŲ ASOCIACIJA	82	KARTUS
ASOCIACIJA „INVESTORS' FORUM“	69	KARTUS

Daugiau informacijos:

www.ManoSeimas.lt

Čia galite greitai ir paprastai sužinoti, kaip lobistai ir asmenys, kuriems lobistine veikla siekiama daryti įtaką, skelbia savo deklaracijas. Galite šiuos duomenis analizuoti ir lyginti tarpusavyje pasirinkdami skirtingus rodiklius.

TRANSPARENCY INTERNATIONAL
Lietuvos skyrius
www.skaidrumas.lt

Finansuojama iš Europos Sąjungos vidaus saugumo fondo - policijos.

Šioje apžvalgoje pateikiami duomenys apie lobistinę veiklą gauti 2022 m. lapkričio mėn. ir 2023 m. rugpjūčio mėn. pagal TILS užklausas Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai. TILS atskirai nevertino, ar pateiktos lobistų skaidrumo deklaracijos ir patirtos lobistinės įtakos deklaracijos atitiko LR lobistinės veiklos įstatymo nuostatas.

DVIŠALIŲ MAINŲ INICIATYVA

Iniciatyvos trukmė: 2023 m. liepa – 2024 m. vasaris

Biudžetas: 5 976,75 EUR

Finansavimo šaltinis: EEE ir Norvegijos FM Aktyvių piliečių fondas

Šios iniciatyvos tikslas – suprasti, kada ir kokios pilietinės technologijos yra veiksmingiausios, nuo ko pradėti jas kurti ir įgyvendinti bei kaip matuoti jų poveikio sėkmę.

2023 m. TILS pradėjo paruošiamąsias iniciatyvos įgyvendinimo veiklas, identifikavo pagrindines institucijas ir tikslines grupes Islandijoje, paruošė pirminę vizitų programą. Virtualių susitikimų su kolegomis iš „Citizens Foundation“ bei „Transparency International“ Islandijos skyriaus metu identifikavo Lietuvai ir Islandijai svarbiausius klausimus, susijusius su pilietinių technologijų įrankiais, duomenimis grįstais sprendimais savivaldoje bei bendrai, skaidrumo, antikoruacijos ir gerojo valdymo temomis.

PVO PRIEIGOS PRIE VIEŠŲJŲ DUOMENŲ STIPRINIMAS

Iniciatyvos trukmė: 2023 m. lapkritis – 2024 m. sausis

Biudžetas: 4 200 EUR

Finansavimo šaltinis: EEE ir Norvegijos FM Aktyvių piliečių fondas, TILS (10 proc. kofinansavimas)

Šios iniciatyvos tikslas – gerinti prieigą prie valstybės registruose kaupiamų duomenų pilietinės visuomenės organizacijoms bei skatinti kokybiškesnes duomenimis grįstas įžvalgas ir rekomendacijas iš pilietinės visuomenės organizacijų.

2023 m. TILS subūrė neformalią pilietinės visuomenės organizacijų (PVO) koaliciją ir aktyviai kėlė klausimą dėl duomenų atvėrimo ir prieinamumo šalyje, siekdamas atkreipti dėmesį į PVO, kaip „visuomeninio sargo“ (angl. public watchdog) ir tarpininko tarp piliečių ir valdžios atstovų vaidmenį, bei veiklą, skirtą stiprinti demokratiją, skaidrumą valstybės valdyme ir nacionalinį saugumą. TILS siekdamas advokacijos tikslų susitiko su Lietuvos ir užsienio ekspertais, atsakingų institucijų atstovais (gyvai ir virtualiai).

Žemiau pateikiame svarbiausias TILS 2023 m. įgyvendintas iniciatyvas pagal paslaugų sutartis:

„TRANSPARENCY INTERNATIONAL“ PASAULINĖ SKAIDRUMO MOKYKLA

Iniciatyvos trukmė: 2023 m. sausis – gruodis

Bendras biudžetas: 43 002,97 EUR

Finansavimo šaltinis: Skaidrumo mokyklos dalyvių mokesčiai, Taivano demokratijos stiprinimui skirtas fondas

Nuo 2010 metų TILS kasmet rengia pasaulinę „Transparency International“ Skaidrumo mokyklą (www.transparencyschool.org), kurios tikslas – pasaulio jaunimo lyderiams suteikti daugiau žinių apie tai, kokias antikorpucines iniciatyvas jie gali įgyvendinti patys, kokiais būdais gali didinti skaidrumą ir atskaitingumą savo valstybėse.

2023 m. surengta 14-oji pasaulinė Skaidrumo mokykla, kurioje pirmą kartą po pandemijos pradžios gyvai dalyvavo 110 jaunimo lyderių, akademikų ir ekspertų iš beveik 50 pasaulio šalių. Tai yra didžiausias tokio pobūdžio renginys pasaulyje. Nuo 2010 m. Skaidrumo mokykla subūrė jau daugiau nei 1700 antikorpucija ir skaidrumu besidominčių žmonių iš viso pasaulio. Mokyklą organizuoja TILS, bendradarbiaudamas su Mykolo Romerio universitetu. Šiomet ji vyko Nacionalinėje Mikalojaus Konstantino Čiurlionio menų mokykloje.

Savo patirtimi su dalyviais dalinasi patyrę antikorpucijos ir skaidrumo ekspertai iš tokių šalių kaip Brazilijos, JAV, Jungtinės Karalystės, Kinijos, Kolumbijos, Lenkijos, Meksikos, Nigerijos, Nyderlandų Karalystės, Pietų Afrikos Respublikos, Sakartvelo, Taivano, Ukrainos, Venesuelos, Vokietijos.

Savaitės trukmės mokykloje dalyviai lankė intensyvius antikorpucijos kursus, kurių metu sužinojo apie korupcijos priežastis ir kartu su mokyklos lektorais ieškojo būdų, kaip didinti skaidrumo lygį ir mažinti korupcijos apraiškas savo šalyse. Daugiau informacijos: www.transparencyschool.org.

„TRANSPARENCY FELLOWSHIP“ PROGRAMA

Iniciatyvos trukmė: 2023 m. gegužė – 2023 m. liepa

Biudžetas: 19 632,18 EUR

Finansavimo šaltinis: „Open Government Partnership“

„Transparency Fellowship“ programos tikslas – detaliau supažindinti skirtingų pasaulio šalių viešojo ir nevyriausybinių sektorių lyderius su Lietuvos institucijų antikorupecine ir gerojo valdymo patirtimi, pagrindiniais iššūkiais ir sėkmės istorijomis.

2023 m. liepą Vilniuje lankėsi viešajame bei nevyriausybiniame sektoriuose dirbantys jaunieji lyderiai iš Armėnijos, Moldovos, Sakartvelo bei Ukrainos.

Programos dalyviai, kartu su TILS atstovais, 4 dienų vizito metu lankėsi Debunk.org, Generalinėje prokuratūroje, GovTech laboratorijoje, Specialiųjų tyrimų tarnyboje, Vyriausiojoje tarnybinės etikos komisijoje bei dalyvavo susitikimuose su TILS tarybos pirmininku ir pinigų plovimo prevencijos specialistu Eimantu Vytuviu, Ekonomikos ir inovacijų viceministre Erika Kuročkina, AB „Vilniaus šilumos tinklai“ strategijos komandos vadovu, VĮ Valstybinių miškų urėdijos ir VĮ Žemės ūkio duomenų centro valdybų pirmininku Pauliumi Martinku bei TILS dalininke dr. Rūta Žiliukaite. Taip pat, dalyvavo pasaulinėje Skaidrumo mokykloje.

„Transparency Fellowship“ programa įgyvendinama bendradarbiaujant su organizacija „Open Government Partnership“.

„Transparency Fellowship“ programos dalyviai Vilniuje

ALGORITMŲ SKAIDRUMAS

Iniciatyvos trukmė: 2022 m. gegužė – 2023 m. lapkritis

Biudžetas: 10 000 EUR

Finansavimo šaltinis: Nyderlandų Karalystės ambasada Lietuvoje

Iniciatyvos tikslas – geriau suprasti, kiek ir kaip viešojo sektoriaus institucijos naudoja algoritminius įrankius automatizuotam sprendimų priėmimui. Šia skaidrumo iniciatyva siekiama suteikti visuomenei daugiau informacijos apie tai (1) kiek Lietuvoje turime viešai prieinamos informacijos apie algoritminių įrankių naudojimą sprendimų priėmimui viešojo sektoriaus įstaigose; (2) kiek aktyviai viešojo sektoriaus įstaigos Lietuvoje naudoja algoritminius įrankius.

2023 m. TILS atliko žvalgomąjį skaidrumo tyrimą „Beieškant dirbtinio intelekto viešajame sektoriuje“, kurio metu išsiaiškino, jog Lietuva šiuo metu neturi dirbtinio intelekto (DI) skaidrumo standarto, kuris padėtų suprasti, kokius algoritminius įrankius ir kokiais tikslais naudoja viešojo sektoriaus institucijos. Bendrai, šalyje trūksta strateginio matymo, aiškių įsipareigojimų ir atsakingos institucijos, siekiant mažinti DI technologijų keliamas rizikas ir didinti jų suteikiamą naudą. Šias įžvalgas TILS pristatė ir aptarė ekspertinės diskusijos „Dirbtinis intelektas viešajame sektoriuje Lietuvoje: kiek apie tai žinome?“ metu. Trumpa rezultatų apžvalga – žemiau, daugiau informacijos [čia](#).

Beieškant dirbtinio intelekto viešajame sektoriuje

Žvalgomasis skaidrumo tyrimas

- 1 Lietuva neturi įgyvendinamos dirbtinio intelekto strategijos.
- 2 Viešasis sektorius Lietuvoje dar nenaudoja dirbtinio intelekto įrankių automatizuotam sprendimų priėmimui.
- 3 Lietuva neturi dirbtinio intelekto skaidrumo standarto, kuris paskatintų skaidrų ir etišką DI naudojimą.
- 4 Lietuvoje nėra atsakingos institucijos, kuri užtikrintų, kad algoritminiai įrankiai ir DI technologijos yra naudojami atskaitingai ir etiškai.
- 5 Viešojo sektoriaus darbuotojams trūksta žinių apie dirbtinio intelekto naudojimo, diegimo galimybes, kas gali kelti riziką priimamų sprendimų kokybei.

TRANSPARENCY
INTERNATIONAL
Lietuvos skyrius

NL Netherlands

V. PRIEDAI

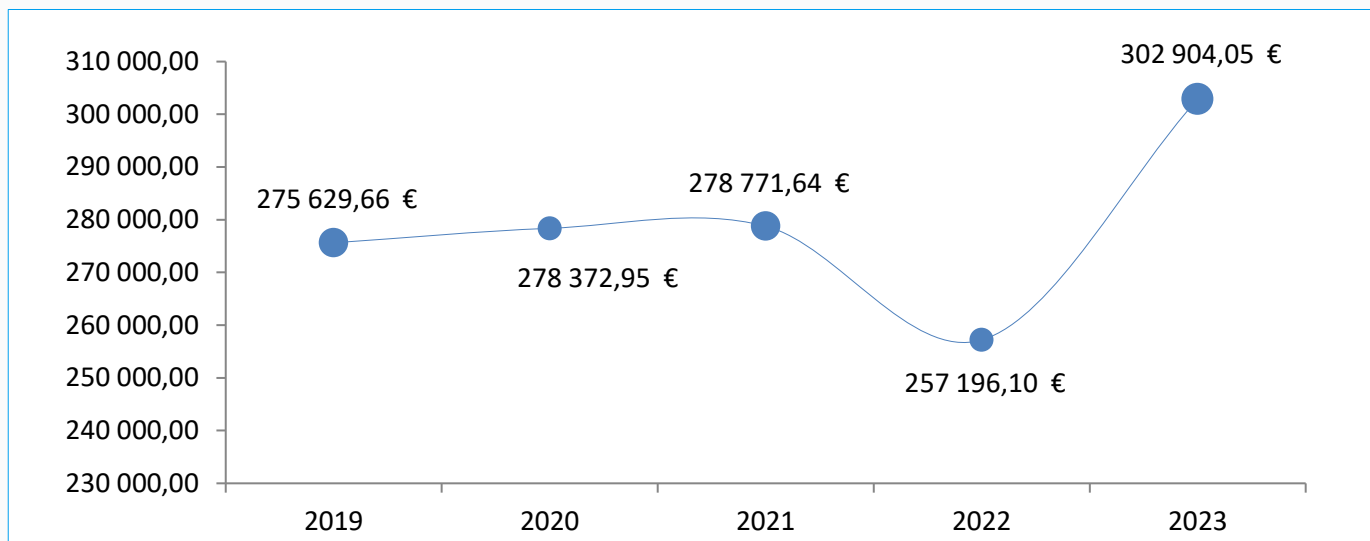
Priedas Nr. 1.

Pateikiamas projektinių įplaukų detalizavimas – iš kokių donorų per ataskaitinį laikotarpį buvo gautas finansavimas ir kokių veiklų įgyvendinimui jis bus panaudojamas.

Gautos lėšos ir jų šaltiniai per 2023 metus (žemiau nurodomos iniciatyvos)	Per ataskaitinį laikotarpį pripažintos gautos lėšos (EUR)	Išlaidų rūšys
Government Transparency Institute / Europos Komisija Viešųjų finansų skaidrumas	71 588,58	Projekto administracinės išlaidos, darbo užmokesčiai, projekto viešinimo išlaidos, dizaino išlaidos, kelionių išlaidos, kitos projekto išlaidos.
Britų Taryba Dalyvaujantieji biudžetai mokyklose	35 686,00	Projekto administracinės išlaidos, darbo užmokesčiai, dizaino išlaidos, projekto dalyvių kelionės, susitikimų ir renginių platformų išlaidos, kitos projekto išlaidos.
EEE ir Norvegijos FM Aktyvių piliečių fondas Piliečių biudžetai Lietuvoje: nuo idėjos iki įgyvendinimo	29 972,16	Projekto administracinės išlaidos, darbo užmokesčiai, kanceliarinės prekės, projekto viešinimo išlaidos, dizaino ir programavimo išlaidos, projekto dalyvių kelionės, kitos projekto išlaidos.
„Transparency International“ Sekretoriatas / JAV Valstybės departamento Demokratijos, žmogaus teisių ir darbo biuras Covid-19 paramos skaidrumas	27 092,25	Projekto administracinės išlaidos, darbo užmokesčiai, dizaino ir programavimo išlaidos, kitos projekto išlaidos.
„Transparency International“ Sekretoriatas / Europos Komisija Valstybės institucijų antikorupcinių gebėjimų stiprinimas	17 126,42	Projekto administracinės išlaidos, darbo užmokesčiai, projekto viešinimo išlaidos, dizaino ir programavimo išlaidos, kitos projekto išlaidos.
„Transparency International“ Sekretoriatas / Europos Komisija Politikos skaidrumas	12 352,00	Projekto administracinės išlaidos, darbo užmokesčiai, kanceliarinės prekės, projekto viešinimo išlaidos, dizaino ir programavimo išlaidos, projekto dalyvių kelionės, kitos projekto išlaidos.
Taivano demokratijos stiprinimui skirtas fondas Pasaulinė Skaidrumo mokykla	5 877,22	Dizaino, kelionių išlaidos, kitos projekto išlaidos.

EEE ir Norvegijos FM Aktyvių piliečių fondas Dvišalių mainų iniciatyva	5 479,75	Projekto dalyvių kelionių išlaidos, apgyvendinimo išlaidos, darbo užmokesčiai, kitos projekto išlaidos.
Jaunųjų gydytojų asociacija / EEE ir Norvegijos FM Aktyvių piliečių fondas Į pacientą orientuotų sveikatos priežiūros įstaigų vystymas	3 838,00	Projekto administracinės išlaidos, darbo užmokesčiai, kitos projekto išlaidos.
EEE ir Norvegijos FM Aktyvių piliečių fondas PVO prieigos prie viešųjų duomenų stiprinimas	3 402,00	Darbo užmokesčiai, dizaino išlaidos.
Šiaurės ministrų tarybos biuras Lietuvoje Dalyvaujamojo biudžeto iniciatyvos	1 500,00	Projekto administracinės išlaidos, darbo užmokesčiai, projekto viešinimo išlaidos, projekto dalyvių kelionės, kitos projekto išlaidos.
Iš viso:	213 813,71 EUR	

Priedas Nr. 2. TILS lėšos ir jų pokytis per pastaruosius penkerius metus:

**„Transparency International“
Lietuvos skyrius**

Didžioji g. 5, Vilnius, Lietuva
Tel.: +370 5 212 69 51
info@transparency.lt
www.transparency.lt